

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 13, 2020

Nummer 13, 2020

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:1694](#) 02-06-2020

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:1720](#) 14-05-2020

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:736](#) 14-01-2020

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:2053](#) 10-06-2020

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2020:2432](#) 09-06-2020

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:3927](#) 03-06-2020

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2020:3840](#) 28-05-2020

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2020:2705](#) 27-05-2020

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:4293](#) 20-05-2020

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2020:1810](#) 06-05-2020

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:1352](#) 17-02-2020

RECHTSPRAAK

Quasi-wettelijke verdeling en afvullegaat. Kantonrechter verleent machtiging vaststelling (beperkte) vordering minderjarig kind.

Erflater heeft in zijn (keuze)testament een quasi-wettelijke verdeling opgenomen, waarbij zijn langstlevende (ongehuwde) partner de last (art. 4:130 lid 2 BW, art. 4:144 BW) heeft gekregen om de nalatenschap te verdelen als ware de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) van toepassing. De partner kan als executeur-afwikkelingsbewindvoerder deze verdeling zelfstandig bewerkstelligen (art. 4:171 BW). De partner is voor 1% tot erfgenaam benoemd, erflaters minderjarige kind voor 99% (onder testamentair bewind tot 25 jaar). Aan de partner is ook een afvullegaat gemaakt. In de considerans van het testament geeft erflater te kennen dat hij zijn partner ongestoord wil laten voortleven.

De partner kiest voor toepassing van de quasi-wettelijke verdeling. In deze procedure verzoekt zij machtiging ex artikel 1:345 BW voor het vaststellen van de erfrechtelijke vordering van het kind. Met gebruikmaking van het afvullegaat – ter voorkoming van heffing van erfbelasting over de verkrijging van het kind – is de vordering van het kind berekend op ruim 20.000 euro en het afvullegaat van de partner op ruim 182.000 euro.

De kantonrechter verleent de machtiging. De kantonrechter acht bij de beoordeling grote terughoudendheid op zijn plaats, om zo veel mogelijk te voorkomen dat het door erflater met het testament beoogde doel – het ongestoord voortleven van de partner – door rechterlijke inmenging niet kan worden verwezenlijkt. Erflater heeft de erfrechtelijke positie van het kind ondergeschikt gemaakt aan die van zijn partner. De testamentaire bevoegdheid van de partner om vrij te kunnen beschikken over de nalatenschap wordt slechts begrensd bij misbruik van bevoegdheid, aldus de kantonrechter. Daarvan is niet gebleken.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 17-02-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:1352

Zaaknummer: 8227712 VC VERZ 19-799

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen: 1:345 BW, 4:171 BW, 4:13 BW, 4:130 BW en 4:144 bW

RECHTSPRAAK

Zuivere of beneficiaire aanvaarding. Legitieme en gebruikelijke, niet bovenmatige giften.

Vader heeft zijn dochter onterfd, de zoon is enig erfgenaam. De dochter vordert met succes een verklaring voor recht dat de zoon de nalatenschap zuiver heeft aanvaard door als heer en meester over de nalatenschap te beschikken (art. 4:192 BW). De zoon heeft pas vier jaar na vaders overlijden beneficiair aanvaard en daarvoor schulden van de nalatenschap uit eigen vermogen betaald. De zoon is persoonlijk aansprakelijk voor de schulden van de nalatenschap.

De dochter vordert vaststelling van haar legitieme portie in vaders nalatenschap en van haar vordering op vader uit hoofde van de nalatenschap van haar vooroverleden moeder. Ter zake van de legitieme rijst de vraag in hoeverre de giften van vader aan de zoon van in vier jaar – in totaal ruim 26.000 euro – gebruikelijk en niet bovenmatig zijn (art. 4:69 BW). Het gaat om giften tussen 250 euro en 8.000 euro per keer. Gelet op vaders beperkte financiële ruimte is volgens de rechtbank geen sprake van gebruikelijke, niet bovenmatige giften. De giften moeten voor de legitieme daarom opgeteld worden bij de nalatenschap. Dat doet de rechtbank echter slechts voor 20.000 euro. Zo houdt de rechtbank rekening met het feit dat een deel van wat erflater in de loop der jaren aan de zoon (en dochter) heeft geschonken, wel als gebruikelijke, niet bovenmatige gift gezien kan worden.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 20-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:4293

Zaaknummer: C/10/579350 / HA ZA 19-704

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen: 4:69 BW en 4:192 BW

RECHTSPRAAK

Uitleg maatschapsovereenkomst na overlijden en bedoeling testament.

De ouders laten bij overlijden vijf kinderen als erfgenamen achter. Tussen vader en kind X bestond sinds 1991 een maatschap. X is failliet. Tussen de faillissementscurator enerzijds en de vereffenaar van de nalatenschap en de erfgenamen anderzijds is in geschil of vader de economische eigendom van bepaalde onroerende zaken in de maatschap heeft ingebracht.

Vader en X zijn de maatschap niet schriftelijk overeengekomen, er is slechts een conceptakte. De curator leidt daaruit af dat vader de economische eigendom heeft ingebracht. Daarbij wijst de curator ook op het testament van vader, waarin vader niet-ingebrachte onroerende zaken legateert aan X. Volgens de curator wilde vader met het legaat bewerkstelligen dat alle onroerende zaken die *niet* in de maatschap waren ingebracht, *eveneens* onder het beheer van X vielen, met het oog op de bedrijfscontinuïteit. De rechtbank gaat mee in het standpunt van de curator.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 27-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2020:2705

Zaaknummer: C/01/340799 / HA ZA 18-790

Rechters: C. Schollen-den Besten

Advocaten: D.P. Schalken, F.J. Boom en C. Vermeulen

Wetsartikelen: 4:46 BW, 7A:1655 BW en 7A:1683 BW

RECHTSPRAAK

Legitieme massa. Verkoop agrarisch onroerend goed tijdens leven, een gift?

X is door zijn ouders onterfd. X was ooit beoogd opvolger van het landbouwbedrijf van zijn ouders, maar de samenwerking is in het verleden mislukt. De andere kinderen (Y en Z) hebben in 2004 het onroerend goed van de ouders overgenomen tegen een getaxeerde waarde. De ouders hebben vervolgens in meerdere jaren op de koopprijs kwijtgescholden.

X doet in beide nalatenschappen beroep op zijn legitieme portie en stelt dat de overname door Y en Z – afgezien van de kwijtscheldingen – een gift betreft, mede gelet op de in 2004 bestaande verwachting dat het onroerend goed in aanmerking kwam voor glastuinbouwontwikkeling. Deze gift telt volgens X mee voor de legitieme massa (art. 4:65 BW, art. 7:186 lid 2 BW).

Volgens het hof hadden de ouders bij de verkoop in 2004 geen bevoordelingsbedoeling. Zij wilden zeker stellen dat X geen eigendomsrechten zou krijgen ten aanzien van het onroerend goed, de koopprijs is gebaseerd op de getaxeerde waarde in het economische verkeer en pas in 2008 werd duidelijk dat het onroerend goed in aanmerking kwam voor glastuinbouwontwikkeling. Door al tijdens leven kwijt te schelden op de koopsom, beoogden de ouders besparing van erfbelasting op termijn.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:1694

Zaaknummer: 200.250.500_01

Rechters: A.J. Henzen, M.E. Smorenburg en H.K.N. Vos

Wetsartikelen: 4:165 BW en 7:186 BW

RECHTSPRAAK

Toe-eigening banksaldo door een erfgenaam. Andere erfgenaam kan verdeling vorderen, geen schadevergoeding.

Broer en zuster ervan samen van hun moeder onder meer een bankrekening. Nadat de broer het saldo naar zichzelf heeft overgeboekt, vordert de zuster de helft van het bedrag als een haar persoonlijk toekomende schadevergoeding voor onrechtmatig handelen van de broer (art. 6:162 BW).

De kantonrechter wijst de vordering af. De zuster had verdeling van de gemeenschap (art. 3:166 lid 1 BW) moeten vorderen en daarbij beroep kunnen doen op artikel 3:184 lid 1 BW (toerekening).

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 03-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:3927

Zaaknummer: 8317555 \ CV EXPL 20-623

Rechters: I.H. Lips

Wetsartikelen: 3:166 BW, 3:184 BW en 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Testament heeft duidelijke zin. Buitentestamentaire verklaring blijft buiten beschouwing bij uitleg.

In 2009 hebben X en zijn broer Y van hun vader een appartement geërfd. Na het overlijden van X in 2015 erft de ongehuwde partner van X (Z) zijn aandeel in het appartement. Z vordert verdeling, in de zin dat Y het appartement tegen betaling van Z overneemt, danwel verkoop van het appartement. Y verweert zich tevergeefs.

Volgens Y volgt uit het testament van vader dat vader niet wilde dat het appartement buiten de familie zou terechtkomen. Y wijst op de tweetrapserfstelling en uitsluitingsclausule in vaders testament. Volgens de rechtbank kan het testament niet zodanig worden uitgelegd. De tweetrapserfstelling is in dit geval niet van toepassing en de uitsluitingsclausule voorkomt de vererving naar Z niet. Een eventuele buitentestamentaire verklaring van vader kan bij de uitleg niet meewegen, omdat het testament zonder die verklaring duidelijke zin heeft (art. 4:46 lid 2 BW).

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 10-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:2053

Zaaknummer: 122238 / HA ZA 18-60

Rechters: T.A. Oudenaarden

Wetsartikelen: 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Verdeling nalatenschap. Schulden van de nalatenschap.

Tantes nalatenschap vererft naar haar neven en nichten. Zij hebben de nalatenschap allen zuiver aanvaard. Deze procedure betreft de verdeling van de nalatenschap, waarin onder meer het volgende aspect aan de orde komt.

In een eerder kort geding is neef X veroordeeld om mee te werken aan de betaling van erfbelasting. Volgens de rechtbank strekken de kosten die zijn gemaakt ten behoeve van deze kortgedingprocedure in mindering op de nalatenschap. De erfbelasting is een schuld van de nalatenschap (art. 4:7 lid 1 onder e BW). De kosten die nodig zijn geweest om deze schuld te betalen, zijn kosten ter vereffening (art. 4:7 lid 1 onder c BW), aldus de rechtbank.

De erfbelasting is betaald vanuit de nalatenschap, behalve die over het erfdeel van neef Y. Y heeft de door hem verschuldigde erfbelasting voorgesloten uit eigen vermogen en vordert bij de verdeling een rentevergoeding. Voor rentevergoeding bestaat geen rechtsgrond, aldus de rechtbank. Het is geen schuld van de nalatenschap en de redelijkheid en billijkheid geldt niet als zelfstandige rechtsgrond.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 06-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2020:1810

Zaaknummer: NL-19.23034

Rechters: M.A.A.T. Engbers

Wetsartikelen: 4:7 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit. Verhuur van onroerend goed aan hotelonderneming.

X krijgt (evenals haar zuster) in 2015 van haar moeder een aandeel in een bv geschonken. De feitelijke activiteiten van de bv betreffen de verhuur van onroerend goed, waarin een hotelonderneming wordt gedreven. X heeft (evenals haar zuster) bemoeienis met de uitoefening van de hotelonderneming.

In geschil is of de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF, art. 35b e.v. SW 1956) van toepassing is, meer in het bijzonder of de bv een onderneming in materiële zin drijft (art. 35c SW 1956). De rechtbank beantwoordde deze vraag ontkennend (ECLI:NL:RBNHO:2018:3122), het hof beantwoordt de vraag nu bevestigend.

Het hof stelt vast dat moeder aanmerkelijkbelanghouder was in de bv ten tijde van de schenking en ook in de daaraan voorafgaande vijf jaren (art. 35d lid 1 onder c SW 1956). Voorts geldt volgens het hof dat de bv, voor zover het betreft de verhuur van het hotel, een materiële onderneming drijft, gelet op de bemoeienis van de zusters met het reilen en zeilen van de hotelonderneming. De zusters hebben meer arbeid verricht dan bij normaal vermogensbeheer gebruikelijk is. Het daadwerkelijk behaalde rendement op de verhuur van het hotel is ook hoger dan het rendement dat doorgaans wordt behaald op ter belegging gehouden onroerend goed.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 14-01-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:736

Zaaknummer: 18/00282

Rechters: R.C.H.M. Lips, A.J. Kromhout en B.F.A. van Huijgevoort

Wetsartikelen: 35b SW 1956 en 35c SW 1956

RECHTSPRAAK

Opvolgende verdeling en uitsluitingsclausule. In beide instanties verkrijgingstitel krachtens erfrecht.

De man erft in 2011 met zijn twee zusters onroerend goed van zijn vader. In vaders testament staat een uitsluitingsclausule. In 2013 wordt de nalatenschap partieel verdeeld, waarbij woningen A worden toegedeeld aan de man en zuster X. In 2014 worden woningen A exclusief toegedeeld aan de man. Tussen beide verdelingen in is de man gehuwd. In de huwelijkse voorwaarden is zijn onverdeeld aandeel in de woningen A van de huwelijksgemeenschap uitgezonderd (art. 1:94 BW).

Bij echtscheiding rijst de vraag of de woningen A door de uitsluitingsclausule volledig buiten de huwelijksgemeenschap zijn gevallen of voor 50% erin.

Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBLIM:2018:12049) was het laatste het geval. Uit de verdelingsakte in 2013 bleek volgens de rechtbank overduidelijk dat de erfgenamen het onroerend goed hadden verdeeld in de zin van artikel 3:182 BW en dat de latere verdeling – in 2014 – niet meer kon worden aangemerkt als een verdere afwikkeling van de onverdeelde nalatenschap.

Het hof oordeelt anders. De vraag of met de eerste verdeling de verdeling van de nalatenschap is voltooid, waardoor de tweede verdeling niet meer als een verdeling van de nalatenschap kan worden aangemerkt, beantwoordt het hof ontkennend. Het hof hecht er onder andere aan dat in de eerste verdelingsakte is gesproken van een "partiële" verdeling, nadrukkelijk geen kwijting en decharge is gegeven voor de "voortdurende onverdeeldheid" tussen de man en X en aan hen de "onverdeelde helft" van de woningen is toegedeeld. De tweede akte sluit hierop aan, door te spreken van een "definitieve afwikkeling van de nalatenschap" en een vergoeding "ten titel van overbedeling". Volgens het hof is met de eerste akte de verdeling van de nalatenschap nog niet voltooid. Daarvan was pas sprake door de tweede akte van verdeling. De titel van verkrijging door de man is erfopvolging (art. 3:186 lid 2 BW). Door de uitsluitingsclausule zijn de woningen volledig buiten de huwelijksgemeenschap gebleven.

De vrouw wijst er tevergeefs op dat slechts gekozen is voor verdeling – in plaats van overdracht aan (mede) de vrouw – ter voorkoming van overdrachtsbelasting. Ook het enkele

korte tijdsverloop (driekwart jaar) tussen de twee akten van verdeling is onvoldoende voor het oordeel dat de verdeling van de nalatenschap in 2013 al voltooid was.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 14-05-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:1720

Zaaknummer: 200.256.384_01

Rechters: G.J. Vossestein, P.P.M. van Reijssen en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen: 3:186 BW en 1:94 BW

RECHTSPRAAK

***Executeur privaat bevoegd tot benoeming bestuurder van erfstaters
bv en verlenen tijdelijk woonrecht woning.***

Tot moeders nalatenschap behoren aandelen in een bv. Moeder was de laatste bestuurder. Een opvolgend bestuurder is niet benoemd. De beheersexecuteur is voornemens een bestuurder te benoemen en geeft de twee erfstaten (broer en zuster) gelegenheid zich daarover uit te laten. In dit kort geding vordert de zuster veroordeling van haar broer om mee te werken aan de voorgestelde benoeming. De broer vordert zelf benoemd te worden tot bestuurder.

De voorzieningenrechter constateert dat de bv dringend een nieuwe bestuurder nodig heeft, nu verdeling van de aandelen niet snel valt te verwachten. Volgens de voorzieningenrechter is de executeur met uitsluiting van de erfstaten bevoegd tot benoeming (art. 4:145 lid 2 BW, art. 3:170 lid 2 BW en onder verwijzing naar Asser/Perrick 4 2017/686 en ECLI:NL:GHARL:2019:5997).

De zuster vordert voorts veroordeling van haar broer om te gedogen dat zij het exclusieve gebruiksrecht krijgt van de woning van moeder. Ook deze beslissing valt onder de privaat beheersbehoefte van de executeur, aldus de voorzieningenrechter.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 28-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2020:3840

Zaaknummer: C/03/275601 / KG ZA 20-104

Rechters: I.M. Etman

Wetsartikelen: 3:170 BW en 4:145 BW

RECHTSPRAAK

Geheimhoudingsplicht notaris. Erfgenamen geen recht op inzage herroepen testament.

Een neef en nicht van erflaatster zijn op grond van haar testament uit 2016 elk voor een/zesde deel erfgenaam. Zij vermoeden dat tante hen in haar voorlaatste testament uit 2006 voor een groter deel tot erfgenaam had benoemd en dat tante bij het opstellen van haar laatste testament wilsonbekwaam was.

De neef en nicht vorderen in kort geding dat de notaris hun inzage geeft in het herroepen testament uit 2006. Zij zouden hier als rechtstreeks belanghebbenden recht op hebben (art. 49 WNA).

De voorzieningenrechter wijst de vordering af. De notaris heeft een geheimhoudingsplicht (art. 22 WNA). De neef en nicht kunnen wel inzage krijgen in het laatste testament waarin zij benoemd zijn tot erfgenamen (art. 49 WNA), maar niet in het voorlaatste testament. Hun betoog dat zij rechten ontleen aan het voorlaatste testament is slechts gebaseerd op vermoedens.

Overigens heeft de notaris voldoende onderbouwd dat hij op grond van zijn eigen waarneming heeft kunnen oordelen dat erflaatster in 2016 wilsbekwaam was.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 09-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2020:2432

Zaaknummer: C/02/372060 / KG ZA 20-238

Rechters: Poerink

Wetsartikelen: 49 WNA, 22 WNA en